

Vauvat ja pienet lapset

- Onko perushuolenpito kunnossa? Ovatko lapset puhtaita ja puhtaissa vaatteissa sekä kyläisiä? Onko vaippa vaihdettu hiljan?
- Missä kunnossa iho on? Onko punainen, ärtynyt, ihottumaa? Onko iholla mustelmia, verenpurkauksia? Pienten lasten mustelmat tulee aina selvittää!
- Onko kävely ym. liikkuminen normaalia ja ikätasoista?
- Onko lapsen kehitystaso ikätasoista? Miten lapsi reagoi vieraisiin?
- Miten vanhemmat reagoivat vauvan tarpeisiin ja käsittelevät vauvaa/pientä lasta?
- Reagoivatko vanhemmat vauvan itkuun?
- Tarkista aina perheen kaikkien lasten tilanne, vaikka lapset olisivat nukkumassa! Vauvat olisi hyvä käyttää aina sylissä.
- Keskustelu jokaisen lapsen kanssa ikätason mukaisesti. Kerro lapsille miksi olet kotikäynnillä. Mikäli vanhemmat yrittävät kontrolloida sosiaalityöntekijän ja lapsen välistä keskustelua, dokumentoi asia.

Mahdollisesti kaltoin kohteluun liittyvät psyykkiset ja käyttäytymisen oireet

VAUVA: liiallinen nukkuminen, kontaktista vetäytyminen, vakavuus, katseen poiskääntäminen, kehon jäykkyys, kielen esiin työntyminen, hikka, pulauttelu pelottavan henkilön läsnä ollessa
VARHAISLAPSUUS: levottomuus, aggressiivisuus, uni- ja syömishäiriöt, päänsärky- ja vatsakivut, kastelu, vetäytyminen ja ahdistuneisuus, kyvyttömyys leikkiä tai kaoottiset, tuhoavat leikit

Muuta

- Millainen vuorovaikutus perheenjäsenten kesken on?
- Keneen lapsen turvautuvat? Miten muuten käyttäytyvät?
- Millainen ilmapiiri perheessä on? Onko uhkaa, pelkoa havaittavissa? Miten lapset reagoivat aikuisen äänenkorottamiseen tai aikuisen äkkinäisiin liikkeisiin?
- Millaiset ovat kodin olosuhteet? Haiseeko pahalle? Onko likaista? Miten eläimet on hoidettu? Onko lapsilla asianmukaiset tilat, huonekalut, lelut? Näkykö tyhjiä olutpulloja, ruiskuja, lääkkeitä? Onko vuorokausirytmä lapsen iän mukainen?
- Arvioi vanhemman päihtymyksen tilaa ulkoisten päihtymyksen merkkien nojalla ja punnitse päihtymystä suhteessa lapsen ikään. Mitä pienempi lapsi, sitä matalampi on hyväksyttävä päihtymyksen tason aste. Puhalluta jos mahdollista.
- Arvioi huumausaineiden / lääkkeiden väärinkäytön mahdollisuutta.
- Arvioi vanhemman psykkinen vointi: vakava psykkinen sairaus voi ilmetä mm. harhaisuutena, sekavuutena, aggressiivisuutena, itsetuhoisuutena
- Kartoita lähiverkosto ja olemassa oleva viranomaisverkosto
- Selvitä tarkkaan ketä asunnossa asuu / oleskelee. Tutkimuksen perusteella lapsen vakavissa kaltoin kohtelutapauksissa suurin yksittäinen riskitekijä on äiti/ isäpuoli.
- > **KÄÄNNÄ KATSE LAPSEEN! YRITÄ KOTIKÄYNNILLÄ MAHDOLLISIMMAN PALJON TARKKAILLA LASTA JA KESKUSTELLA LAPSEN KANSSA!**

Perushuolenpito/Kodin ilmapiiri / Perheen vuorovaikutus

- Ovatko lapset puhtaita, puhtaissa vaatteissa, ruokittuja, ikätasoisesti kehittyneitä?

- Millainen vuorovaikutus perheenjäsenten kesken on? Keneen lapsen turvautuvat? Miten muuten käyttäytyvät? Tottelevatko lapset vanhempia?
- Onko ilmapiiri uhkaava? Onko väkivallan uhka olemassa? Ovatko lapsen pelokkaita? Miten lapset reagoivat aikuisen äänenkorottamiseen tai esim. aikuisen äkkinäisiin liikkeisiin? Millaisia perheenjäsenet ovat: jännittyneitä, avoimia?
- Mitä lapset ja vanhemmat kertovat tilanteesta?

Kodin olosuhteet

- Onko asunnossa likaista? Onko lattialla eläinten ulosteita? Onko huonekaluja homeessa?
- Haiseeko asunnossa pilaantunut ruoka, kissan pissa ym.?
- Ovatko eläimet asianmukaisesti hoidettuja? Lemmikkieläinten kaltoin kohtelu lisää riskiä myös lasten kaltoin kohteluun..
- Onko lattialla tilaa / turvallista lasten olla ja leikkiä? Onko lattialla esim. teräviä esineitä? Näkykö tyhjiä pulloja, lääkkeitä tai huumausaineiden käyttövälineitä?
- Onko lasten sängyissä petivaatteet? Onko lapsella ikätason mukainen sänky vai nukkuuko lapsi lattialla tai esim. sohvalla? Ovatko verhot auki päivällä vai asunto pimeänä? Pääseekö huoneisiin katsomaan? Onko lapsella oma tila olemassa? Onko lapsella ikätasoisia leluja ja tavaroita? Onko perheen vuorokausirytmä lapsen iän mukainen?

Vanhempien / nuoren psykkinen ja fyysinen kunto sekä mahdollinen päihtymystila

- Arvioi vanhemman päihtymyksen tilaa ulkoisten päihtymyksen merkkien nojalla ja punnitse päihtymystä suhteessa lapsen ikään. Mitä pienempi lapsi, sitä matalampi on hyväksyttävä päihtymyksen tason aste. Puhalluta jos mahdollista. Muista, että kenelläkään ei ole velvollisuutta puhalltaa alkometriin.
- Arvioi huumausaineiden / lääkkeiden väärinkäytön mahdollisuutta mikäli lapsen hoitaja on tokkurainen tai sekava, mutta ei tuoksu alkoholille
- Arvioi vanhemman psykkinen vointi: vakava psykkinen sairaus voi ilmetä mm. harhaisuutena, sekavuutena, aggressiivisuutena, itsetuhoisuutena

Muuta huomioitavaa

- Kartoita lähiverkosto ja olemassa oleva viranomaisverkosto
- Huomioi perheenjäsenten kielitaito. Muista, että käytettäessä muuta kieltä kuin henkilön äidinkieli, on väärinymmärryksen riski suuri.
- Selvitä aina tarkkaan ketä asunnossa asuu / oleskelee! Tutkimuksen perusteella lapsen vakavissa kaltoin kohtelutapauksissa suurin yksittäinen riskitekijä ts. potentiaalinen kaltoin kohtelija on äiti/ isäpuoli.
- Keskustelu jokaisen lapsen kanssa ikätason mukaisesti. Kerro lapsille miksi olet kotikäynnillä. Mikäli vanhemmat yrittävät kontrolloida sosiaalityöntekijän ja lapsen välistä keskustelua, dokumentoi asia.
- > **KÄÄNNÄ KATSE LAPSEEN! YRITÄ KOTIKÄYNNILLÄ MAHDOLLISIMMAN PALJON TARKKAILLA LASTA JA KESKUSTELLA LAPSEN KANSSA!**